

Бары дойдулар пролетарийдара, холбохун!

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Х а б ы а т
1931 сыл алтынны
ыйтан тахсар

№ 25(5381)

1980 сыл. Олуныу 26 күнэ
оптуорунньун

Сыаната
2 харчы

БЫЫБАРДААЧЧЫЛАР Л. И. БРЕЖНЕВИ КЫТАРЫ КӨРСҮХҮҮЛЭРЭ

Олуныу 22 күнүгэр Съездар Кремльдагы дыбарыастарыгар Москва Бауманский быыбардыр уокуруктун быыбардааччыларын РСФСР Верховнай Советыгар депутатка кандидаттары—ССКП Кини Комитетин Генеральный секретаря, СССР Верховнай Советин Президиумун Председателя Леонид Ильич Брежнев кытары көрсүүүгө аналдаах быыбар иштинизге муныахтарга буолла.

Муныах кыттылаахтарга табаарыстар Л. И. Брежнев, В. В. Гришини, А. А. Громыконы, А. П. Кириленконы, А. Н. Косыгины, А. Я. Пельшени, М. А. Сусловы, Н. А. Тихоновы, Д. Ф. Устиновы, Н. У. Черненконы, М. С. Горбачеву, П. Н. Демичеву, В. В. Кузнецову, Б. Н. Пономареву, М. С. Соломенцеву, И. В. Напнтонову, В. И. Долгихи, М. В.

Зиминины дохсун, өргө диэри намыразбат ытыс табыныгытынан көрсүтүлэр.

Депутатка кандидат итэрэллээх кыттылаахтарга—суоттуур-аналитическай массынналар заводтарын радиомонтажника В. М. Ежлов табаарыс Л. И. Брежнев олерун уонна улэтин туһунан кэпсэтэ. Кини уокурук бары быыбардааччыларын олуныу 24 күнүгэр, РСФСР Верховнай Советыгар быыбардар күннөрүгэр, Коммунистическай партия уонна Советскай государство, аан дойду таабы коммунистическай уонна рабочай хамсаанын үбүлүчүлөөх дөхтөрү Леонид Ильич Брежнев иһин куоластарын бары биэр кини курдук биэрэллэригэр ыгырда.

Көрсүүүгө тыл эппитэр Бауманский оройуон үлэиттэрэ, бүтүүн Москва уонна дойду үлэиттэрин

курдук, ССКП КК ситиниһтээри (1979с.) Пленумун Уураахтарыгар, табаарыс Л. И. Брежнев пятилетка түмүктэһиниһтээх сылын ударнай, Ленинский үлэ сылынан өгөрүгө ыгырытыгыгар сана кыайымылары-дан эппиттэһиниһтээх бэлэстэтиллэр.

Табаарыс Л. И. Брежнев тыл эттэ. Муныах кыттылаахтарга кинини сүбүөхтэригэр туран, өргө диэри намыраабат овациянан эбэрдэлээтиллэр.

Быыбардааччылар табаарыс Л. И. Брежневи кытары көрсүүүлөрө коммунистар уонна партията суохтар блоктарын түлүдүйбөт сомөдөлүүтүн өссө төгүл итэрэтинлээхтик ыгыргэтип көрдөрдө. Көрсүүү советскай норуот бийиги Коммунистическай партията муударай ленинскэй политикатын истинник ойутун туһутууна буолла. (ССТА).

СЫРДЫК КЭЛЭР КЭСКИЛ ТУҢУГАР

Олуныу 24 күнүгэр дойду бүтүнүүтүн үрдүнэн союзнай уонна автономнай республикалар Верховнай Советтарыгар уонна народнай депутаттар олохтоох Советтарыгар быыбардар буолан аастылар. Үлэиттэр Ийэ дойду чулуу уоластарын уонна кыргыттарын—промышленность уонна тыа хайаайыстыбатын бастыгыларын, партийнай уонна советскай үлэиттэр, наука уонна культура деятеллэрин—коммунистар уонна партията суохтар түлүдүйбөт блоктарын достойнай предствителлэрин иһин биэр санаанан куоластатылар. Союзнай республикалар Верховнай Советтарыгар баллотировкаламмыт бастагы кандидаттар ортолоругар—ССКП уонна Советскай государство салайааччылары.

Норуот былааным бырааһынныгыга көрө-бөлбө дата—В. И. Ленин төрөөбүтө 110 сыла туолар сылыгар, Кыабын 35 сыла туолар сылыгар буолан ааста. Ити былыгы быыбарга ураты көстүүнү биэрэ.

Быыбардар иштинизге мөлүйүүнүн советскай дьоннор Москва Бауманский уокуруктун быыбардааччыларын муныахтар табаарыс Л. И. Брежнев иһини сүнгөн болоромонон уонна итэрэтиннэн телевизорга көрдүлөр, радионан иһиттилэр.

Леонид Ильич бу элэиттэр стодина үлэиттэрин үлэбэ уонна политическай активностарын үрдүктүк сыналата. Хас биридиги пятилетка, кини хас биридиги сыла Москва картатыгар үгүс ахсааннаах «автографтарын» хаалларар. РСФСР Верховнай Советин аастыт быыбарын кэпсэттэй сана көбөн киирбэччилэргэ 17,7 мөлүгөн квадратнай метр олорор дымалар бирилленилэр, олох-дьаһах сулуусунан 700-чакка предпритиелара, сүүһүнэн оскуолалар уонна оскуо-

ларда киирбэн иһинизгэ саастаах оролор учреждение-лара тутулуунулар.

Ити кыһаныыга эппиттээн өссө үчүгөйдик үлэиттэри беварылар.—диста Москватаары «Хроматрон» завод монтажиндата Л. И. Басова.—Быыбардааччылар иһинилэригэр табаарыс Л. И. Брежнев дини ис хоһоонноох, чабылхай этиһтэ ситиһилэбитинан уоскуйбат буоларга ыгырар, иһинки дикки өссө ситиһинилээхтик барарга дулууру күүрүстэр.

Советскай дьоннор бүтүүннэрин курдук, москвичтар муус устар 19 күнүгэр мытыллара бэлэстэммит ленинскэй коммунистическай субуотунуука бэлэстэмилэр, ити күнү саамай үрдүк өгөрүмтүөнэн бэлэстэтир туһугар туох наадалаагы барытын өгөрүгө дулуһаллар.

Дойду иһин оройуоннарыгар куоластааһын саааламмыт кэмнэр Москвага түүн этэ. Быыбардыр үчэстастарга бастагылары кытары Байкал-Амур магистралын тутуааччылар кэллилэр. Быыбардар иһинилэринэ биэр дойдулаахтарыгар дьобун бэлэри—сага кулуубу БАМ-наабы Сулук бөһүөлөк тутуааччыларга биэрдлэр. Комсомол ыппыт дьоннор советскай демократия бырааһынныгыттан көрө көстүлүлээх диккэ көрүстүлэр. БАМ алар тутуааччыларга аастыт быыбар кэпсэттэй отуттан тахса сага бөһүөлөктэри туттулар, түгүктээх тайгааны курдат сүүһүнэн километр рельсалары үүрдүлэр. 400 километр усталаах БАМ—Тында—Вернакиг суола бастаһаннай үлэбэ бөдүрүөн иһин сыла иһиниз киллэрилиннэ.

Хас биридиги кини народнай депутаттар Советтарыгар быыбардыр уонна быыбарданар бырааптаах—(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

ПАРТИЯ УОННА НОРУОТ БИИР СОМОБОЛОР Оройуонна быыбардар түмүктэрэ

Аспыт баскыһаннаабы—1980 сыл олунуу 24 күнүгэр—бийиги оройуонму-турар РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Советтарга уочараттаах быыбардар үрдүк политическай уонна үлэбэ өрө көтөҕүлүү, хаа-уруу Коммунистическай партия муударай не уонна тас политикатын истинник өйөөһүн, ССКП XXV съездин уураахтарын халбага суох олоххо киллэрэргэ, өрүс пятилетка сорууда-тарып ситиһинилээхтик толо-рогго биэр санааланыы бы-һаастыгар-майгытыгар үчү-гөй тэрэһинизэхтик, үрдүк таһымаахтык атаарылы-нылар.

Оройуон бары 25 бы-бардыр учаастактарыгар быыбарга быыбардааччы-лар бука бары кыттыылара уонна бэйэлэрин куоласта-рын народнай блок достой-най кандидаттарын иһин көхтөөхтүк биэриллэрэ ситиһилиннэ.

РСФСР ВЕРХОВНАЯ СОВЕТЫГАР

Оройуон быыбардааччы-лара РСФСР Верховнай Советыгар 974 №-дээх Ор-джоникидзекай д а а д ы быыбардыр уокурукка депутатка кандидат Саха АССР Верховнай Советин Президиумун Председателя, ССКП обкома бюротун чилинэ Ефимов Николай Горюхова иһин быыбар-дыр уриваларга бука бары кэлэв куоластааты-лар.

Депутатка кандидат иһин быыбарга кыттыбыттар 99,94 бырыһыаннара бэйэ-лэрин куоластарын биэр-дилэр.

САХА АССР ВЕРХОВНАЯ СОВЕТЫГАР

Республика государ-ственной былааным үрдүкү ортаныгар депутатка кан-дидаттар иһин быыбардаач-чылар 99,88 бырыһыанна-ра куоластаатылар.

Саха АССР Верховнай Советин депутаттарынан быыбарданымалар:
Константинова Мария Сегановна (131 №-дээх Одьуууунаабы быыбар-дыр уокурук).

Листиков Илья Павлович (132 №-дээх Сылааннаабы быыбардыр уокурук).

Протасова Акулина Га-врилевна (133 №-дээх Ха-дарааабы быыбардыр уокурук).

Николаев Михаил Ефимо-вич (134 №-дээх Чурап-чытаабы быыбардыр уоку-рук).

ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТНА

Народнай депутаттар оройуоннаабы Советтарыг-быыбардыр депутатка кандидаттарынан регистра-цияламмыт 50 чулуу пред-ставителлэр иһин быыбар-дааччылар 99,84 бырыһыан-нара куоластарын биэрди-лэр. Итиэн туһааннаах уокуруктарга регистраци-ламмыт бары 50 депутатка кандидаттар оройуон Сове-тын депутатынан быыбар-данымалар.

Оройуоннаабы Совет 50 депутаттарыттан 60,2 бы-рыһыана рабочайдар, 48 бырыһыана дьахталлар, 34 бырыһыана ИБСЛКС чилиннэрэ, 52 бырыһыана партията суохтар. 25 депу-тат быыл сана таһылына.

Депутаттар испиниһтэрэ хаһыат бүтүгү күмөрү-гэр бэчээттилэр.

СЕЛЬСКИЙ СОВЕТТАРГА

Оройуон сельскэй Совет-тарыгар депутатка кан-дидаттар иһин быыбар-дааччылар 99,85 быры-һыаннара куоластаата. Ошон 14 сельсоветтарга депутатка кандидаттары-нан регистрацияламмыт 335 чулуу дьон бука бары депутатынан быыбар-данымалар. Киллэргэ 68,96 бырыһыана рабочайдар, 49,55 бырыһыана дьахтал-лар, 30,06 бырыһыана ком-сомол чилиннэрэ, 62,04 бырыһыана партията суох-тар. Сельсоветтар 154 депутаттара быыл сана быыбарданымалар.

х х х

РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Советтарга быыбардарга тарыллыт оройуон 25 быыбардыр учаастактарыттан 17-гэр быыбардааччылар, депута-ка кандидаттар иһин куо-ластарын 100 бырыһыан биэрэллэрэ ситиһилиннэ.

Быыбардар ордук үчүгэ тэрэһинизэхтик Аммата-ры, Алардардаабы, Солонс-тэары, Улахан Куулаады, Түбэйтэди, Кыдаллаады, Уордараады, о. д. а, быы-бардыр учаастактарга бардылар.

Быыбар иһинизгэ социа-листическай куоталаһыга уонна бүтүүн норуот бы-рааһынныгыттан атаарыга одьулууннар ордук сити-һилиннэлэр.

ОРОЙУОННААБЫ БЫЫБАР КОМИССИЯТА

БЫЫБАРДАР ЧИЭСТЭРИГЭР

ПЯТИЛЕТКА БААРИ

Христина Петровна Ро-минова старбадаах Эри-диги Эристини аатынан сов-хоз Хадардаабы отделе-

иһетин «ИБСЛКС 50 сы-ла» комсомольскай-йичат ферматын коллектива РСФСР, Саха АССР Вер-ховнай Советтарыг уонна олохтоох Советтар быыбар-дарын көрө «социалисти-

ческай куоталаһыга ула-хан ситиһиллээх—ман-ныксыттар валовоунаа 817,2 тонна ошунтар 820 тонна үтүү ман пятилетка-таабы билэһаарын бол-дүүбун быдан иһиниз то-

лордулар.

Бастыг ферма коллекти-на бу күнүгэ уон бириис пятилетка суотугар үлэ-лэр. В. И. Ленин төрөө-бүтэ 110 сыла туолуутун көрсө өссө үрдүк көрдөрүү-лэри ситиһэргэ дулуһар.

Н. ДЯЧКОВСКАЯ,
отделение управляющей.

МАСЧЫТТАР СИТИНИЛЭРЭ

Лесопункт маһы кэрдэр бэригээдэлэрэ үчүгөйдик үлэһинилэр.

Сага дымалтан бэттэх Иннокентий Ефимович За-харов масчыттарга 730 кубометр, Владимир Макаро-

вич Яковскай дьонно 800 кубометр оттор маһы бэ-лэстэтиллэр.

Оттон оһыттаах шофер Александр Михайлович Пестерев олунуу 21 күнү-гэр 10940 кубометр маһы тийан пятилеткатаагы кир-биһини ыла.

Г. БИГРАФОВ.

КУОТАЛАНЫ: Алексеевской — Амма — Чурапчы

Ус ыаллы оройуон 1979 сыллаабы үлэлэрэ
(Былаан пуолууһун 10 бырыһыана 1 балга тэҥнээр)

ҮЛЭ КӨРҮҥНЭРЭ	Амма		Алексеевская		Чурапчы	
	Туола	%	Туола	%	Туола	%
ТЫА ХАҢААЙЫСТЫБАТА						
Туорахтаах культуралары ыһы (га)	9250	100,0	3100	100,0	5000	100,0
Хортуппуйу олоордуу (га)	101	106,0	95	100,0	120	100,0
Орууот аһы олоордуу (га)	30	100,0	23	100,0	22	100,0
Наары көтөрүү (га)	5116	96,0	670	72,4	1638	102,1
Хадымалы хортупуу (га)	2566	116,6	929	42,2	897	44,8
1 гектартаах бурдугу ыһы (центнер)	11,0	100,0	12,2	128,4	7,5	86,2
1 гектартаах хортуппуйу ыһы (центнер)	69	86,4	111,2	139,0	47,7	59,6
1 гектартаах орууот аһы ыһы (центнер)	42	32,0	98,0	67,1	118,8	87,3
Бөдөҥ ыһах сүөһү (тобо)	13384	99,9	15344	96,5	18554	98,7
Ол иһигэр ыһах ыһах (тобо)	5088	93,3	6187	100,2	7164	93,3
Сылгы барыта (тобо)	7232	73,2	6645	83,0	10493	85,4
Ол иһигэр бээ (тобо)	4433	87,4	4354	105,7	6437	98,3
Нырааи деловой тахсыта (бырыһыан)	—	63,7	—	69,0	—	77,8
Кулаи деловой тахсыта (бырыһыан)	—	34,0	—	40,0	—	60,0
Эт валовой өгөрүүтэ (тонна)	1399	77,7	1449,6	69,0	1571	59,5
Уут валовой ыһаа (тонна)	6640	95,8	6139,7	85,3	7817,6	82,3
Биир фуражнай ыһахтан ууту ыһы (кг)	1390	89,7	1117	79,8	1090	82,6
Ортоно урдүнэн уойуулааҕа (бырыһыан)	—	74,1	—	32,5	—	58,0
Эт атылааһына (тонна)	1364	75,8	1439,3	66,3	1538,2	57,2
Ууту атылааһына (тонна)	5776	90,5	5510,3	83,0	6400	82,4
Түүлэри туттары (т. с.)	423,5	138,8	125,5	86,5	149,7	110,9
Оту содотуоннааһына (тонна)	19831	86,2	1732,4	64,2	26445	78,9
Силлэс (тонна)	3167	31,7	4571,0	45,7	4959	70,8
Сенаж (тонна)	—	—	—	—	238	34,0
ЭРГИЗН ҮЛЭТЭ						
Розничнай табаар эргирэ (т. с.)	12985	100,1	12141,1	94,0	14751	92,9
Общественнай аһылык (т. с.)	391,3	110,2	677	101,4	716,6	103,4
Кинигэ атыта (т. с.)	60,1	100,2	56,3	100,5	50,2	98,4
Киллэби өгөрүү (тонна)	1198	102,6	1496,3	115,1	1541	99,0
ПРОМКОМБИНАТ						
Валовой бородуксууа (т. с.)	610,5	98,4	531,4	97,4	474,5	106,6
Бородуксууаны атылааһына (т. с.)	474,8	101,0	383,0	88,0	356,2	103,2
ОЛОХ-ДЬАҢАХ КОМБИНАТА						
Өгөрүү өгөрүү (т. с.)	229,8	102,1	229,3	104,2	305,1	98,4
ЭТ-УУТ КОМБИНАТА						
Валовой бородуксууа (т. с.)	1971	79,1	1917	72,6	2260,6	67,5
Бородуксууаны атылааһына (т. с.)	2030	79,6	2047	76,1	2266,3	70,0
ЛЕСОПУНКТ						
Валовой бородуксууа (т. с.)	125,3	104,4	248	91,2	110,9	102,7
Бородуксууаны атылааһына (т. с.)	121,4	101,2	260	97,0	105,8	100,8
ТИПОГРАФИЯ						
Валовой бородуксууа (т. с.)	40,5	105,7	49,1	102,0	40,3	100,7
КОММУНАЛЬНАЯ ХАҢААЙЫСТЫБА						
Өрөмүөн үлэ (т. с.)	419,3	121,5	320,5	116,1	317,7	85,9
Гостиница дохуота (т. с.)	8,8	108,6	7,4	101,3	10,7	92,2
КАПИТАЛЬНАЯ ТУТУУ						
«Якутсельстрой» ТМУ-та (т. с.)	600	48,1	356	56,1	609,8	58,3
«СЕЛЬХОЗТЕХНИКА»						
Механизирэвэни үлэ (т. с.)	253	115,0	218,4	128,4	186,8	101,0
Эргин былааны толоруу (т. с.)	1640	117,1	1699	111,8	1605,8	128,5
Өрөмүөннүүр мастерской (т. с.)	368	100,0	160	102,6	282	102,9
НОРУОТ УӨРЭБИРИНТЭ						
Уөрөххө өрөмү хабаны (бырыһыан)	—	100,0	—	100,0	—	100,0
Уөрөһи биһи (бырыһыан)	—	96,1	—	98,4	—	98,6
Биһи хаачыстыбата (бырыһыан)	—	29,0	—	29,5	—	28,2
КИИНИНИ КӨРДӨРҮҮ						
Уи киһиртэ (т. с.)	93,8	98,7	93,0	93,0	112,8	104,4
Нэһилиэнньэни хабы (тыһ. киһи)	509	89,3	587	90,3	695,8	97,3
«ЯКУТСОВХОЗСТРОЙ»						
Тутар-монтажы үлэ былаан (т. с.)	799	121,1	559,2	84,6	643,2	74,6
СИБЗЭС ҮЛЭТЭ						
Дохуот былааны толоруу (т. с.)	340	103,0	402,3	108,7	392,5	89,9
Бачоока сурутуу (т. с.)	141,2	103,1	121,4	80,9	159,5	113,9
ОЛОХТООХ БЮДЖЕТ						
Былааны толоруу (т. с.)	5253,7	99,2	6161,2	98,3	7897,2	101,9
Госстрах былааны толоруу (т. с.)	5457	97,9	4944	82,3	6168	88,3
ОБЩЕСТВЕННАЯ БЭРЭЗДЭН						
«Якутмелиоводстрой» ПМК	—	1,0 балл	—	2,0 балл	—	3,0 балл
Тутар-монтажы үлэ (т. с.)	869	101,7	663,0	94,4	275	42,7
Мелиорациялааһыт сир туһаны (га)	592	49,3	908,0	57,8	165	14,6
СПОРТИВНАЯ ҮЛЭ						
«Урожай» комплексной спартакиада	—	1,0 балл	—	2,0 балл	—	3,0 балл
ОРОЙУОН ЫЛБЫТ УОПСАЙ БАЛЛА						
	485,1		472,0		464,4	

Куоталаһы усулуобуйатыгар сөн түбөһиннэрэн, түмүк үлэ 56 көрүгөр таһаарыллына. Онон оройуоннар үлэлэрэ бүтүннүүтэ хабыллына. Итинтэн аммалар 25, алексеевскайдар 20, биһиги 18 көрүгөр эрэ былааннары төлөрдүбүт. Онон оройуоннар үлүөн даяаны үтүс салааларга мөлөх түк үлэлэбэттэр.

Ол эрэри хонту үлэлэртэр, сүөһүттэн бородуксууаны ыһыта уонна ону государство атылааһынага аммалар көрдө үлүлэрэ куоталаһааччыларыттан балаача үрдүк буолулар. Кини-

мытталар. Совхоз дирекциятын бас билиитигэр 20 таһаар таһаар автомобиль баар. Онон таһаар таһыта кургүөмүнэн быһаарылар эбит. Холобур, сылы быһа сир дунданы барытын ферма-лар тастарыгар таснытара ыраппыт. Золотняккыттан фура-һы, комбикорму быһырып уон-на быһыл совхоз бэйэтин тран-спортынан таһымыт. Бу күннөр-гө совхоз бэйэтин территория-гар баар эргин предприятие-ларыгар таһаары таһа сыһар.

Промышленный предприятие-ларга, атын хаһаайыстыбанын

Түмүктэр тугу көрдөрдүлэр

лэргэ киники сыһарга тыа ха-һаайыстыбатын үлэлэртэр үт-түү тэһиэ быдан түргэн. Амма оройуона урукку өттүгөр сүөһү иһитигэр уонна сүөһүттэн бо-родууксууаны ыһыта хаалан иһит буоллаһына, биһиги бас-таан тахсыта көрөхсөһүлүөх. Холобур, эти өгөрүү, үтүү ви-лөвой ыһы былааннара туолба-тахтары да үрдүнэн, аммалар амаларынаар өрдүк көрдөрүү-лэри ситистилэр. Бу оройуон биир фуражнай ыһахтан 1390 кг үтүү ыһыт, государствога сүөһү 74,1 бырыһыанын орто-ну үрдүнэн уойуулааһына тут-тарбыт буоллаһына, биһиги ки-килэртэн биир ыһахтан 300 кг аһыах үтүү ыһыт, туттары-лыбыт сүөһүбүт 58 эрэ бырыһы-на ортоно үрдүнэн уойуулааһы-нан барда. 100 ыһахтан ныра-һи тыһынаах ыһы алексеев-скайга 69, аммаларга 63,7 буоллаһына, биһиги 56 эрэ бы-рыһыанга тэһиэстэ.

Бааһына гектары ахсыттан аммалар 11, алексеевскайдар 12,2 центнер бурдугу, 86,4—101,2 центнер хортуппуйу ыһ-быттар. Оттон биһиги 7,5 центнер бурдугу, 47,7 центнер хортуп-пуйу хомуйбуппүт.

Куоталаһар оройуоннарыт со-рох хаһаайыстыбалара сүөһүгэ туруктаах аһылык базатын төри-һигэ үлэни балаача күөскэ мытан эраллар. Ол курдук, Строд аатынан совхозна 1 тыһ. тахса гектардаах сирин төрдүттэн тупса-ран, сорогор сүөһү аһылыгын мһан бастахы үүнүүнү ыһыттар. Аһарда бу совхозка Амма сүг-һүгөр 6 тыһ. тахса гектар сирин төрдүттэн тупсаран өгөрүү бы-лааннаар. Оттон П. Алексеев аатынан совхоз общественнай сүөһүтүн аһылыгын 27 быры-һыны бааһынаттан хомуйбүт. Биһиги хаһаайыстыбаларыттан Карл Маркс аатынан совхоз бааһынаттан сүөһү аһылыгын 23 бырыһыанын хомуйда. Ити—бурдукка ыһылыбыт 530 гектар сирин мөчүтүгэ таһаарыт үр-дүнэ. Онон бааһына кормовой культураларга ылар өлүүтүн улаатыннарар сорок түрүр.

Сүөһүнү тыһынаах иһитигэ үчүгэй хамсааһыны Алексеев-скай оройуон «Таатта» совхоза өлөһөн эрэр. Киники иһи сым совхоз түөрт отделениелар 250-нуу мистазэх телачикта-ры бэйэтин күүүнүн тутта сыл-дыр, онтон иһитин бүтэрбит, аһытара быһыл үлэни киһир-лэр. Бу совхозка автотранспор-туһанына былааннаах үлэ

уонна хаачыһар төртөлөргө (промкомбинаттан уратыларга) биһиги оройуонмут көрдөрүлө-лөс намыһахтар. Лесопункт алексеевскайдартан 146 тыһ. солк., коммунальнай предпри-ятиелар уонна туйсаран өгөрүү комбината өрөмүөн үлэтигар ам-малартан 112 тыһ. солк., пром-комбинат валовой бородуксууа-ны өгөрүүгэ аммалартан 136 тыһ. солк. аһыаһы өгөрбүттар. Нэһилиэнньэ күннөтө наадыр таһаардарын өгөрүүгэ олохтоох промышленность суолтата улаа-тан иһэр. Онон, биһиги салаа-бытыгар, туһааннаах төртөлө-сөһү аһыааччылар иһиги таба өйдөөн, производство кэмэйин улаатыннарар сыалтан ис ре-сурсалар суоттарыгар базаларын көмөттөлөргө наада.

Олус улахан хаалыһы биһ-иги тутар таһаар төртөлөртү уонна «Якутмелиоводстрой» трест ПМК-та таһаардылар. «Якутсовхозстрой» Амма аһы төртөлөргө былааннарын аһары төлөртөбүттар. Амма оройуонун меллоратордара 869 тыһ. солк. үлэни ыһыттар, 592 гектар өгөрбүт сирдэри туһаа таһаар-быттар. Оттон биһиги ПМК-быт 275 тыһ. солк. үлэни төлөрдө, 165 эрэ гектардаах сирин төрдү-түн тупсарда.

Бөдөрөттөһөн тутар төртө-лөр үлэлэрэ билиһини көрдөбүгэ ыраарынан эппистэбэт. Тутар-таһаар үлэлэр кэмэйдэрэ кыра-тын туһунаах үс оройуон делега-циялара сирдэх этиһэри өгө-рдүлэр. Республика тыа сиригэр тутууну мытар төртөлөргө бири-икки сыһынан арболоһуу иһигэ матырыйаалларын тутууну күөскө ыһыта кы-рэгэ базаны төрүнэн бүтүн эр-лэр. Онон совхозтар производ-ственной уонна өлөһөр дыһал-лэр тутууларыгар документацияны иһигини панелларга суоттанан өгөртороллоро эрийилэр. Очо-во эрэ тутуу хаалыһын иһи-үс төгүл түргөтөннэххэ сөн.

Уопсай түмүккэ аммалар бас-такы, алексеевскайдар иһиги, биһиги үлүс мистэлэри ыһы-быт. Социалистическай куотала-һы түмүгүн пөһилетка түтүт-түн 1981 сыллаахха Чурапчыга таһаарга уонна сым түмүгүн кыайылаах оройуонна куотала-һыны быһыл онанатан үлэ сөнө туһаа хааларга бы-һаарыллына.

А. ШАДРИН,
райсовет исполнени
председатели солбуйатчы,
деlegation салааһычыта.

Комментатор колонкалара

КҮҮТҮЛЛҮБҮТ ТҮМҮК

Канадада уочарата суох парламентский бичбардар Дж. Кларк байлыктаах прогрессивнай-консервативнай партия кыйтарымыттан түмүктөнүлөр. Ити партия 282 мнэстэттэ баар-суога 103 мнэстэти ыла. Парламент урукку састабыгар консерватордар 136 депутаттаах этилер. П. Э. Трюдопан салаллар либеральнай партия кыйылылаах тагыста. Байларга 146 мнэстэти хаачынал туран, либераллар советтох партияга, турар правительстваны тэрийэр кыахташыллар.

Бичбардар түмүктэз Канада политической олохун хартымынатын көрдөрөлөр.

Консерватордар былааска тобус эрзэ кытаахташыллар. Ол эрээри итичээ да, бичбар кимиз кийилэр байларын бөдөө напштал дикки бичгитик турааччылар бичбарларын көрдөрүлөр, бары өттүнүн сөбүлөтөрүн дикки үлэстелер. Урукку дагы парламентти адылх өттүгүр сымдыгыт прогрессивнай-консервативнай партия, атыт политической партиялартан обдоо сымдыр парламент-райдар куластарын байыттардан туран, оуоо-ха-машаа дикки былааска кытаахтаа сатаабыта. Ол эрээри ааспыт сым ах-сыйлыгыгар государствнай бюджет бырайыагыт итин куласташыгыт консерватордар хотторон, тахсыбыттара. Бичбар сымнатын үрдэти, промшленность национализация-ламыт киккэ салааларын чааыккайдарга төттөрү бичар, молуоктары үрдэти курдук бичбардааччылар сөбүлөтөт дьяналларын атыт партиялартан хайалара да өйүү сорууматара.

Бичбар ичиниздэри хамнааны бара турдына консерватордар советский утары позицияга туран. АХШ советский утары билигиги курууга хос кулаас буолан, байларын ие политикалара түгнэститтэн, инфляция, үлэтэ суох буолуу, дойду уопсай экономическай балаһыан-

сыта мөлтөөһүнү курдук сымты проблемалары бичарар дьовурдара суога кестүүттэн бичбардааччылар болломолорун аралдыта сатаабыттара. Ити сымалга «советский суоһааны» туһунан өйтөн була сатааны дьуккүрдээхтик туһаналдыбыта. Кларк правительствота Канада байлааннай ороскуоттарын уопсай сбилэнилээх күүстэрин ахсаанын тосту элбэти билээни интинилэрбитэ. Кини эргинтэ, научнай-технической эйгэзэ, культура уопсай спорт уобаластарыт советский-канадский сибээстэри сарбыйыта кинибитэ.

Советский утары курстара консерватордарга көмөлөспөтө. «Кларк Вашингтону кытары киккэлэлэри сорунуулаахтык таабыта, ошон байытти коруотугар сибүлэптэзэ»,—дизэ суруйбута французский «Пари-еиен либерэ» хайыат. Бичбардааччылар консерватор-дартан үлэнттэр олохторун таһымнагыт кини кинири, Вашингтон милитаристский курсуун үлэнтти бары курдук дьяналлар ичин эпинтэ модьубуттара.

Канадактар итиник өйдөөхтөрүн санаалаахтарыт билэп, либераллар лидер-дэрэ П. Э. Трюдо сага правительствота дьовунаах соруктарыттан бичбардэстэринин СССР уопсай АХШ икки ардыларынаагы сыйыан-наһыналарга тыгааһыт сымнааһынагыт көмөлөһүү, бары бүтүүтү эйин уопсай тыгааһыт сымнааһынын бөдөрөгүү буолар дикки аңарын интинилэрбитэ. Бичбардыр хампааныа бара турдына Трюдо дойду экономическай балаһыаньытын тунсарар, экономическай ыарахаттартан тахсар дьяналлары ыларга эршинэрбитэ.

Канадага парламентский бичбардар уопсай түмүктэзэ урукку уга күүстэр дьяналара хаахтыкытын көрдөрөлөр. Либераллар бичбар ичиниздэри эршинэр-рыларын төһө толоролло-рун бириэмэ көрдөрүө.

Н. АБЛАМОВ,
ССТА ырытааччыта.

Бичбар оройуонмут кини сымаларга сүөһү итин-тигэр олус намыһах көрдөрүүлэниэ. Эи уопсай үтүт-тосударствота туттарыга пилетка сорудахтарыт толорууга ыарахаттар үс-кээтилэр. Ол бичбар сүрүн биричинитин сүөһү аһы-лыгын бөдө баата тарил-дэбэтэ буолар. Сохкоз-тар сым ахсын аһылык зоотехнической көрдөбүлүн 25—30 бырыһыанын эрэ толоролдор эбэтэр бичбардын уопсай төбөгө ортотунан 5—6 центнер аһылык единнитата тиксэр. Ол быдан аччыгыт. Дьэ уопсай сүөһүттэн бордоруужуула-ымын элбэти хайлаах ситиһиллэйт?

Билэрин курдук, кини-ни сымаларга оройуонга ме-лиоративнай үлэстэр бала-ча ытыллаа эрэлэр. Ол-тынан баран ууну халытар шлюзтаах лиманнай систе-малар, өр сылаах куль-турнай маччирэнгэр, Нус-тара ходоуларын тунса-рым, минеральнай уопур-дуулары киллэрини күүтү-лүттэрини курдук көдүү-нү бичбар илктэр.

Билигин көрдөбүл бы-һымынан бичбардын усло-вий төбөгө үстүү гектар бааһына үүнүүтэ тиксэ-тээх. Өскөтө бичбар гек-тар бааһына ортотунан 12 аһылык единнитатын бич-

МОНОКОРМУ БЭЛЭМНИЭХХЭ

Специалист эиин киллэрэр

эр кыахтаах буолларына, бичбар сүөһүгэ аһылык сарыаһыны итинтэн толору кылырбыт чуолкайдык өйдөнөр.

Ходоуа бичбар бааһына унуоругута көдүнэ. Баа-һынага кормовой культу-лары ысакка, кэлтэй хо-дууа үүнүүтүн итэһин оморобут хайдах дагыт тбылылат, Ошон мантан иккэ сохкозтарга сүөһү аһылыгар монокорму бэ-лэмниирбит наада. Моно-корм дикки бу киниорү аһылык механической бу-каһыга буолбатах. Кини сүөһү аһылыгын бары кө-рүннэрин бичбар үрдүк интэтилээх консервирова-най кормосмесь буолар. Атыннык эттэххэ, бу бо-роотуой сохкоз технологи-наа бэлэмниирбит сенаж эбэтэр тэг кээмэйин дьэ-һимиз, эбис, горох күүх маасаларын сибаккил-миттерин кини сенажта-һыт буолар.

Кормосмесь оморугута уопсай мааскага 10 быры-һына курдук туорах бур-дук кутуллар. Ошпо хас бичбардын тоннагыт 2-ли-ки тууһу, 4-түү ки мочеви-наны, 2-ли ки биофосфаты

эбиллэхтээх. Сенаж бэлэмниир тран-шеяны 4—5 хонугунаа то-лорор итинтэн дьэһимиз, эбис күүх маасатын ЖВН-6 жатканын субуулаар. Ол сиккэ 30—35 бырыһыан хаалар дикки куурдулар. Ити кинииттэн күүх маас-саны подборщиктары хол-соммут КИК-1,4, КУФ-1,8, КС-1,8 маасыналарынан хомуйтарылар. Бэлэмни-ми маасаны самосвал маасыналарынан тэһил-лэр.

Дьэ итиник ымыанан бэлэмниир монокорм үчүгэй бэрт үтүс. Быһата, сохкозтар диккитээхтик ы-дыан аһылык бу көрүгүн кыайа-хото бэлэмниилэрэ буоллар, кыстык кыһар-даны улаһыны ачатыл-дыа этилэр. Монокорм бэ-лэти интэтиитин кормо-схтарга бэлэмниир ком-бикорм көөннөрбөтүн, үтүтү хаачыстыбалаах оту дагыт толору солбуйар кыахтаах.

Былырын сайын Эри-лик Эристин автынаа со-хкоз Хадаарыгар Амурский уобаластан адылбыт эбис-итин испыллыт. Күбүн бу культура 65 гектардаах

үүнүүттэн 440 тонна кин-рер траншеяны толорбу-тут. Ыһык хас бичбарды гектарыттан 110—120 центнер күүх маасаны ы-дыппыт. Силлэстээһин ик-ки силлэстэр комбайшан уопсай икки автомашинан баара-суога 7 күн бүтэр биллэ.

Итинтэн көстөрүнэ, тэ-ригэр буоллааха, ханын багарар отделение моно-корму сым буоларынан то-лору бэлэмнир кыахтаах. Монокорму бэлэмнииргэ туох ханык итинэ, ыһы-лар культуралар техноло-гияларын толору тутууох-таахпыт, ардахтыгыт тэ-рийлэхтээхпит. Оччоруна дымтан тутулуга суох гек-тарыт ахсыттан 100—130 центнер күүх маасаны хо-муйуохпутун сым.

Түмүктэн эттэххэ, килэр сайынтан сохкозтарга аһы-лык бу көрүгүн бэлэмнир аналлах эвеналары тэ-рийлэххэ, кинилэргэ септэх техниканы сымнаахха. Оччого общественнай сүө-һүгэ монокорму бэлэмнир телору кыахтаахпыт.

В. ЧИЧИГИНАРОВ,
ученый-агроном.

Редакцияга сурук

Махталбын тиэрдэбин

Мин бичбар саастаах ором мукурдааһынан маддан оройуон кини балыһатын хирургическай отделение-тыгар кинибитэ. Ошпо хи-рурдар В. В. Гуляев, Г. Н. Алексеев суһал операцияны оморон ором хайы-үйэ үтүөрөн тагыста.

Ити иһин Валерий Васи-левичка уопсай Григорий Никоновичка, бу отделение бары үлэнттэрингэр иккэ-истин махталым тиэрдэбин уопсай кинилэргэ туйгун доруобуйаны, үлэлэргэр ситиһиллэри багарабын.

А. КОНСТАНТИНОВА.

Пенсияга надбавканы адыр туһунан СССР Верховнай Советын Президиумун Ыйлаага тагыста. Ол 1980 снл тохсунуу 1 күнүттэн олоххо кинирэр.

Итиник надбавка толо-ру стаһынан кырдыаһы-нан пенсияга тахсыт дьонго адыллар.

Сокуон пенсияны анатан баран илбавка эр салгыт үлэлиир эбэтэр надбавка адыллар үлэлэригэр кө-һөн үлэлиир дьонго над-бавканы адыры көрөр.

Пенсияга надбавка аа-дыллар: хаачыдым өйгөтү-гэр сымдыр младшай пер-сонал рабочадыгар, ба-ры маастардарга (ханын тэрилтэ) үлэлиилэриттэн тутулуга суох). Маны та-һынан ити элэтиин тыа ха-һаыстыбатын государ-ственной тэрилтэлэригэр (бичбар усулуобуйагыгар сохкозтарга, «Сельхозтех-ника» уопсай «Сельхозхи-мия» холбоуктарыгар, медирация ПМК-тыгар) пенсияларын анатан баран илбавка эр үлэлиир рабо-чайдарга, үүнээһини үү-пэрингэ уопсай сүөһү итин-тигэр сымдыр биригэдири-дэргэ тарданар. Ол ити-гэр 300 солк. ордук хамнас таахтарга эмиз.

Итэвэс стаһынаа пенсия-га тахсыт дьонго над-бавка адыллыт. Стаж эр дьонго 25, дьахталла-га 20 снл буолуохтаах.

Пенсияга надбавка бичбар снл үлэлээһин иһин 10 солкуобай кээмэйин адыл-лар. Бичбар киникэ надба-ва уопсай суумата 40 солкуобайтан ордубат. Ыйдаа-гы пенсия надбавкаһын ханык да түбэтэргэ ордуо суохтаах. Холобур, 120 солкуобайга пенсияга тахсы-тыт кырдыаһыт үс снл сал-

Ыйытык — эпинттибит

ПЕНСИЯГА НАДБАВКА ХАЙДАХ ААБЫЛАРЫЙ?

КК уопсай СССР Министр-дирин Советын «Норуот хаһаыстыбатыгар пенсия-кердар үлэлэрин материал-най өттүнүн көдүүтүр дья-наллар тустарынан» уураах-тары олоххо киллэрэр дьүүлдэспитэ итинэ сохкозтар дирек-тордарын, иһиликкэни хаачыһар тэрилтэлэр са-лайлааччыларын кырдыас-тар пенсияларгаг над-бавка аахтарар иһин сал-гыт үлэлиилэрин тэрият-лыгэр сорудахтаабыта.

Бу сага уураагы оло-хо киллэрин пенсионердари салгыт үлэзэ тардыны кинэтига, наставниство-ны сайыннарыга кыагы бичригэ.

А. ЗАХАРОВ,
райсовет исполкомун социальнай хаачыһыга отделение сбилдиссэй.

Редантор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Болото сельсоветын исполкома, сохкоз от-деление салалтата үлэ ветерана НОВОРОДОВА ЕКАТЕРИНА СЕМЕНОВНА ууну маахан ырымтан өлбүтүн бокуоньук оморугугар дикки кутурданын тиэрдэлэр.

Таптыр ийэбит, эбэбит, балтын, адыһыт НОВОРОДОВА ЕКАТЕРИНА СЕМЕНОВНА өлбүтүн, курутууан туран, бары билэр дьоннору-гар итинилэрбит.

Омороро, куттоттэргэ, сизинярга, адыһыга, быраата.

Таптыр ором, кэргэни, адыт, быраалыт, аймахыт «Якутсхострой» холбоон ТМУ-гын шофера

ДУРАНОВ ВАСИЛИЙ ВАСИЛЬЕВИЧ и сокуонадык өлбүтүн, диккини курутууан туран итинилэрбит.

Ийэга, кэргэни, омороро, аймахтарга.

КЫҢЫҢЫ ОЛИМПИЙСКОЙ ООНЫУУЛАР

ЛЕЙК - ПЛЭСИД. (ССТА). Урук Олимпиа-да тикхэ күнүгэр бич-бар олимпиецтыт 10 кыһыл көмүс медалы аллылар. Үрдүкү лада-раада ахсаанын кини-лэри иһин дагыт сипэ-тэ биллэ.

Советский сүүмэрдэм-мит хамаанда ситиһи-лэригэр саамай улахан «усуһуоһу» Николай Зи-мятов киллэрдэ. Субо-тога кини хайыһардыт-

тар саамай илтиһилээх күрэхтэһиһилэригэр — 50 километрдаах марафон-ка—кидизиннээх стили-нээ кыһыан, үтүс кы-һыл көмүс медалын ы-ла. Ооньуулар история-ларыгар хаһан дагыт бичбар дагыт хайыһары-нан сырсааччы манна-к дуорааннаах ситиһиһи көрдөрө иһигэ. Алек-сандр Завьялов боруо-са медалга тигистэ.

Туйгун көрдөрүүлэри

американский хаахыан сүүрээччи Эрик Хайден ситистэ. Суботога күн кини бэһити хамаанда-тыгар 10 тыһыныча метрдаах дистанцияга кыһыан бэһис кыһыл көмүс медалы бичардэ. Итинэ Эрик Хайден Лейк-Плэсидэ эр дьон-тор хаахыан күрэхтэ-һиһилэрин бары бичбар дистанцияларгаг кы-һылаарынан буолла. (ССТА).

БОЛДЬОХ ИНИНЭ ЧЕМПИОН

Спорт сонуннара

«Динамо» (Москов-ский уобалас) 3:0 ахса-нынан хотон Москва армеецтара дойду во-

лейболга күрэхтэһитин тикхэ тура бүтүн ий-нинэ дойду чемпионку-ватын ыламылар.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы с., Нарл Маркс уул., 12, ТЕЛЕФОНАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар — 21-495, уопсай—21-505.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на № ЗАКАЗА 26.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чугачинского районоа КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапчы, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3165